LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimų įgyvendinimas

2025-03-18

Susitikimas **„Gynybos sektoriaus įmonių finansavimas "**

Kam skirtas pranešimas?

Finansų įstaigų klientams – gynybos įmonėms

Kuo remiantis?

- Teisės aktais
- Gerąja praktika
- Priežiūros praktika

Naudojamos sąvokos

- Pinigų plovimas ir teroristų finansavimas (**PPTF**);
- Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija (**PPTFP**);
- Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas (**PPTFPĮ**);
- Finansinių veiksmų darbo grupė kovai su pinigų plovimu bei teroristų finansavimu (**FATF** angl. Financial Action Task Force);
- Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos (**FNTT**);
- Tarptautinių sankcijų įstatymas (**TSĮ**);
- Tarptautinis valiutos fondas (**TVF**);
- Europos bankininkystės institucija (**EBI**);
- Europos Tarybos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priemonių įvertinimo ekspertų komitetas (**MONEYVAL**).

Kodėl svarbu PPTFP reikalavimų vykdymas ir priežiūra?

TVARI, PATIKIMA, STABILI FINANSŲ RINKA

INVESTICIJOMS IR KORESPONDENTAMS PATRAUKLI JURISDIKCIJA

TARPTAUTINIAI VERTINIMAI (MONEYVAL, TVF, EBI)

Teisinis reglamentavimas

TARPTAUTINIAI STANDARTAI - FATF rekomendacijos

EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI - EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos

NACIONALINIAI TEISĖS AKTAI – PPTFPĮ, TSĮ, FNTT ir Lietuvos banko teisės aktai

EUROPOS BANKININKYSTĖS INSTITUCIJOS GAIRĖS

pvz.:

- Gairės pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksnių, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais sandoriais ir (ar) operacijomis susijusią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką (PPTF rizikos veiksnių gairės), kuriomis panaikinamos ir pakeičiamos Gairės JC/2017/37);
- Gairės dėl vidaus politikos, procedūrų ir kontrolės priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti Sąjungos ir nacionalinių ribojamųjų priemonių įgyvendinimą (EBA/GL/2024/14).

PPTF prevencijos priemonės

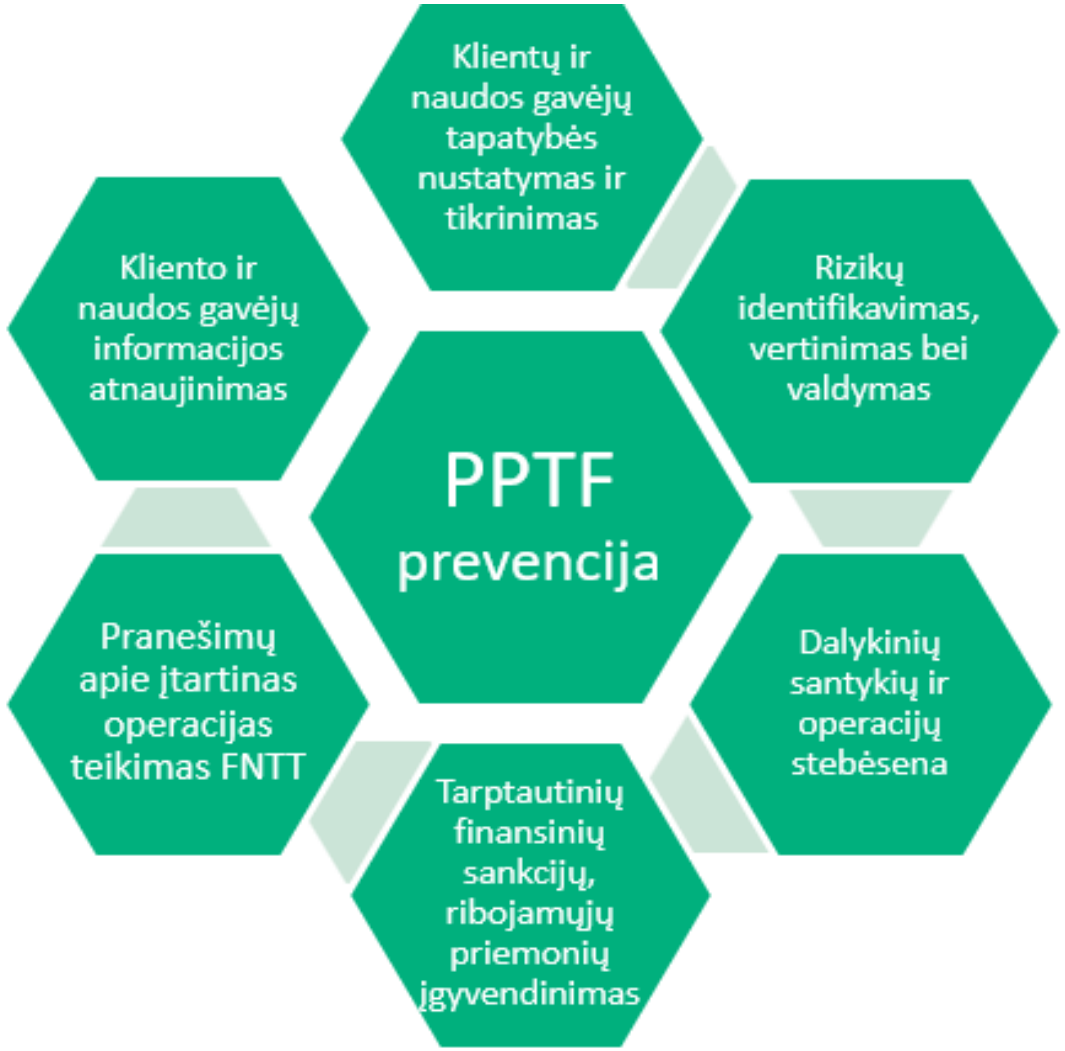

Rizikų identifikavimas, vertinimas bei valdymas

FINANSŲ ĮSTAIGOS VISOS VEIKLOS RIZIKOS VERTINIMAS

- Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimas
- Tarptautinių sankcijų rizikos vertinimas

Finansų įstaiga turi turėti jos veiklos mastą ir pobūdį atitinkančias priemones patiriamoms rizikoms valdyti

INDVIDUALUS KLIENTO RIZIKOS VERTINIMAS

- Kliento keliama rizika
- Šalies ir (arba) geografinio regiono rizika
- Kliento naudojamų paslaugų ir produktų, atliekamų operacijų rizika
- Produkto, paslaugos teikimo ar sandorio sudarymo kanalų rizika

Ginklus ir kitas gynybos, karo, dvejopo naudojimo prekes ir technologijas gaminančių, parduodančių ir (ar) perkančių įmonių veikla yra **siejama su didesne rizika**, ypač teroristų finansavimo ir (ar) tarptautinių sankcijų kontekste

Esminis principas – kuo PPTF didesnė rizika – tuo daugiau priemonių, kontrolės ir resursų!

Deramo klientų tikrinimo reikalavimai

KLIENTO IR NAUDOS GAVĖJO TAPATYBĖS NUSTATYMAS

- Kliento tapatybė
- Atstovo tapatybė
- Naudos gavėjo tapatybė
- Ar veikia savo vardu, ar yra kontroliuojamas
- Ar yra politiškai pažeidžiami (paveikiami) asmenys
- Nuosavybės ir kontrolės struktūra
- Kliento veiklos pobūdis
- Dalykinių santykių tikslas ir pobūdis
- Turto ir lėšų šaltinis

OPERACIJŲ IR DALYKINIŲ SANTYKIŲ STEBĖSENA

- **Nuolatinė** stebėsena
- Tyrimai, ar operacijos atitinka kliento veiklą
- Tyrimai, ar operacijos atitinka dalykinių santykių tikslą bei pobūdį
- Ekonominio pagrindo nustatymas
- Lėšų ir turto kilmės nustatymas
- Tyrimai, ar veikla bei sudaromi sandoriai neįtartini

Tarptautinių sankcijų įgyvendinimas

Ką privaloma tikrinti dėl tarptautinių sankcijų:

- Klientus, sandorių (operacijų) šalis, sudarant sandorį ar jį vykdant dalyvaujančias finansų įstaigas ar kitus dalyvaujančius asmenis
- Finansų įstaigų paslaugų teikėjus, verslo partnerius, tarpininkus
- Finansų įstaigų akcininkus ir vadovaujančius asmenis
- Ar finansų įstaigų / jo klientų sandoriai (operacijos) nepatenka į tarptautinių sankcijų apimtį

Kada privaloma tikrinti dėl tarptautinių sankcijų:

- Prieš atliekant operacijas (sandorius), pradedant dalykinius santykius
- Periodiškai – bent pasikeitus tarptautinėms sankcijoms ir (arba) pasikeitus asmenų duomenims

Tikrinamos informacijos apimtis priklauso nuo:

- Tarptautinių sankcijų pobūdžio ir turinio – informacija, aktuali taikomų tarptautinių sankcijų kontekste ir galinti padėti identifikuoti sankcijų taikymą
- Priklausomai nuo finansų įstaigų teikiamų paslaugų (produktų) pobūdžio
- Atsižvelgiant į ES, JT, kt. organizacijų teisės aktus, gaires, rekomendacijas

Finansų įstaigų prašoma informacija

Teisės aktai detaliai nereglamentuoja finansų įstaigų prašomos informacijos apimties, pobūdžio ir turinio, tačiau:

- prašomi dokumentai ir duomenys turėtų būti naudingi konkrečioje situacijoje bei padėti tinkamai įgyvendinti deramo klientų tikrinimo reikalavimus
- jei jų neturite, negalite pateikti – siūlykite pateikti alternatyvius dokumentus, informacijos šaltinius

Informacijai gautai PPTF prevencijos tikslais taikomi informacijos apsaugos reikalavimai, finansų įstaigos negali gautos konfidencialios informacijos naudoti kitais negu PPTF prevencijos tikslais.

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Ačiū